

DE CATERINO POETA PHARENSI

POVODOM MARULIĆEVIH PJESAMA KATERINU I HANIBALU

Nikša Petrić

Ugodno iznenađenje koje je za hrvatsku književnost napravio Darko Novaković nalaskom Marulićevih latinskih pjesama ponukalo nas je da pridošemo pojašnjenju teme o njegovim pjesmama naslovljenim hvarskim pjesnicima Katerinu i Hanibalu.¹ Osobito što nam je dosad bio nepoznat hvarski pjesnik Katerin!

Pjesma *Febu, za mladića Hanibala koji se posvetio pjesništvu* nedvojbeno se odnosi na poznatog Hanibala Lucića pa ćemo ponajprije reći koju o znamom nam pjesniku.²

Ad Phoebum pro Hannibale iuvene poetice studioso

Sume lyram lauroque tuos præcinge capillos
Et lætus uatem suscipe, Phoebe, nouum.
Carmina nam primis tibi promere coepit ab annis
Hannibal eximio præditus ingenio

---

¹ D. N o v a k o v i ć: »Dva nepoznata Marulićeva rukopisa u Velikoj Britaniji: MS.ADD.A.25 u oxfordskoj Bodleiani i Hunter 334 u Sveučilišnoj knjižnici u Glasgowu«, *Colloquia Marvliana*, VI, 1997, str. 22, 49, 68. I s t i, »Nepoznate Marulićeve pjesme«, *Vijenac*, 4. travnja 1996., str. 15.

² D. N o v a k o v i ć, 68. Hrvatski prepjev pjesme Hanibalu objavljen je u *Vijencu*, dok za još neobjavljeni prepjev pjesme Katerinu za potrebe ovog članka zahvaljujem Darku Novakoviću.

Atque idem facie prestans et crine superbus, 5
 Candida qui flauo colla colore tegit.
 Huic, oro, faueas, ut, qui te corpore refert,
 Cantibus accedat proximus ille tuis.
 Et qui nunc iuuenem fertur pulcherrimus, idem
 Arte sua iuuenes anteeat atque senes. 10

Febu, za mladića Hanibala koji se posevetio pjesništvu

Uzmi liru i svoju lovorikom ovjenčaj kosu,
 Febe! Veseli se, gle: pjesnik ti dolazi nov!
 Još kao dječak je tebi stao skladati pjesme
 Hanibal. Njegov je duh darima obdaren svim,
 A i vanjština ga resi, i lice, i gizdava kosa, 5
 Kojoj plavi se pram spušta niz prebijeli vrat.
 Molim te, daj mu pomozi da — ko što ti tjelesno sličī —
 Postane tako i tvoj najbliži pjesnički drug.
 Uživa glas da je najljepši mladić. Daj nek i stih mu
 Bude nedostižan cilj mladima, starima — svim! 10

Da je Marulić osobno poznao H. Lucića, prepoznatljivo je iz stihova u kojima opisuje njegov lik:

A i vanjština ga resi, i lice, i gizdava kosa,
 Kojoj plavi se pram spušta niz prebijeli vrat

Dakle, poznao ga je kao mlada čovjeka, dvadesetpetogodišnjaka, vjerojatno za njegova boravka u Trogiru i Splitu 1510.–1514. godine. A da je Lucić boravio češće u Trogiru i Splitu, dobro je znano iz njegovih pjesama i prijateljstava s M. Koriolanović Čipiko, J. Martinčićem, F. Božićevićem i N. Matulićem, pa to ovdje ne treba posebno isticati.³ Koristim se ovom prigodom da s nekoliko novih podataka pridonesem i poznavanju lika H. Lucića. Nakon P. Kasandrića i G. Novaka novih biografskih podataka objavio je u dva navrata C. Fisković osobito služeći se podacima iz hvarskih crkvenih arhiva.⁴ Napominjem da u Kaptolskom arhivu u Hvaru postoji jedan spis iz 1516. godine koji potpisuje Hanibal Lucić, a taj podatak nije se koristio u dosadašnjim prilozima njegovu životopisu.⁵ C. Fisković je također

³ *Pjesme P. Hektorovića i H. Lucića*, SPH 6, 1874; *H. Lucić, P. Hektorović*, PSHK 7, 1968. G. Novak: *Hvar kroz stoljeća*, Zagreb 1972, str. 146–148.

⁴ C. Fisković, »Ljetnikovac Hanibala Lucića u Hvaru«, *Anali*, 8–9, 1960–61. I sti: »Novi podaci o Hanibalu Luciću«, *Čakavska rič* 1, 1974.

⁵ V. Dulčić–V. Gugić: *Inventar Kaptolskog arhiva u Hvaru*, Hvar 1972, str. 142. Dalje: *Inventar KAH*.

monografski obradio njegov ljetnikovac u Hvaru, te u osnovnim crtama i njegov ljetnikovac u Visu.⁶ Pored »velike i lipe polače sridu grada«, »ureh i čast našega grada«, kako Marin Gazarović u proslavu *Murata-gusara* opisuje njegovu palaču u Hvaru, te ljetnikovaca u Visu i Hvaru, imponzantan je i njegov ljetnikovac u Starom Gradu u predjelu biskupija nedaleko od Tvrđalja, za koji u svom testamentu Julija Lucić navodi »... Le case con giardino poste a Città Vecchia fabricato per il Spett. Sign. Anibale, et Sr. Antonio Lucio ...«⁷ Taj zanimljivi ladanjsko-gospodarski sklop do sada nije bio obrađen, iako o njemu postoji zanimljiva arhivska građa kroz stoljeća sačuvana u arhivu Hektorović i Nisiteo.⁸ Tako je tek nedavno cjelovito obrađen i taj renesansni ljetnikovac, pa se nakon prikaza i tog graditeljskog pothvata H. Lucića, očituje njegova izrazita graditeljska djelatnost, s jasno i konzekventno osmišljenim arhitektonskim koncepcijama, što zasigurno predstavlja posebnu zanimljivost i upotpunjuje njegov intelektualni lik.⁹ Također je očigledno da imanja i ti ljetnikovci ispunjavaju sadržaj njegova stiha: »Sad me Vis, sad Stari, sad ima Novi Hvar«.

Od H. Lucića poznat je i njegov portret, o kojem je malo pisano, pa ovdje iznosim jednu pretpostavku koja mi se čini vrlo vjerojatnom.¹⁰ To je uljani portret na platnu, dok je na poleđini, na komadiću pergamene originalni zapis: Anibal Lucij, anno aetatis suo LXII! Dakle, portret Hanibala Lucića kada mu je bilo 62 godine. Ako je H. Lucić rođen 1484/5. to znači da je portret naslikan 1546/7. g. Tko bi onda mogao biti slikar Lucićeva portreta?

U nizu svojih vrijednih arhivskih nalaza i objava iz hrvatske kulturne baštine C. Fisković je radeći na arhivskoj građi Hvara pronašao i dotad nepoznatog slikara Petra Bartučevića (messer Piero Bertuci).¹¹ Njemu je 15. kolovoza 1545. g. isplaćena određena svota što je na vratnicama orgulja u katedrali u Hvaru naslikao četiri svetačka lika, dva na njihovim vanjskim, a dva na unutrašnjim stranama obaju

⁶ C. Fisković: *Baština starih hrvatskih pisaca*, Split 1978, str. 167–226, 339. H. Lucić je proizvodio i dobro vino tibidrago, »buon vin Tibidrago«, kako se spominje 1529. g. (C. Fisković, 339, 354). zanimljivo je da su i Marulićevi to vino izvozili u Veneciju 1483. g. i naziva se tibi drago (I. i J. Belamarić: *Stare i rijetke knjige iz knjižnice Klasične gimnazije u Splitu*, Split 1995, str. 103). I Marin Gazarović spominje »svaki težak sadi u svoj vinograd tibidrag« (H. Morović: »Iz poezije Marina Gazarovića«, *Izbor iz djela*. Split 1988. str. 341). Očito se radi o dobrom hrvatskom renesansnom vinu.

⁷ G. Novak: »Testament Hanibala Lucića i njegove nevjeste Julije«, *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor*, 8, 1928, str. 128.

⁸ S. Plančić: *Inventar arhiva Hektorović*, I, II, III. Stari Grad 1980, 1982, 1984. Dalje: *Inventar Hektorović*. I s t i: *Inventar arhiva profesora Petra Nisitea*, Stari Grad 1986.

⁹ A. Tudor: »Ljetnikovac Hanibala Lucića u Starom Gradu«. U tisku.

¹⁰ Portret je prvi put objavljen u radu A. Dobronić: »Robinja H. Lucića i muzičko-dramska pučka gluma u Pagu«, *Vjesnik Etnografskog muzeja u Zagrebu*, 3–4, 1936, str. 41. Nalazi se u zbirci Benka Horvata u Galeriji grada Zagreba.

¹¹ C. Fisković: »Iz glazbene prošlosti Dalmacije. Orgulje«, *Mogućnosti*, 6–7, 1974, str. 718–719, 746.

krila vratnica, a 1546. g. bilo mu je povjereno da naslika pet slika na pjevalištu orgulja.¹² Petar Bartučević bio je jedan od trojice sinova (Hortenzije, Andrija, Petar) književnika Jeronima Bartučevića Atika, viteza Reda Zlatne ostruge kojim ga je odlikovao papa 1547. g. i kojemu je P. Hektorović posvetio *Ribanje*.¹³ Pretpostavljam, a osobno mi se čini najvjerojatnijim, da je slikar Petar Bartučević auktor portreta Hanibala Lucića iz 1546/7. g., budući da je upravo tih godina zasvjedočeno slikarevo djelovanje u Hvaru, a i dobro su znani prijateljski odnosi i uzajamno poštovanje Lucića, Bartučevića i Hektorovića.¹⁴ U ovom kontekstu još pridodajem da se u Biskupskom muzeju u Hvaru nalazi također uljani portret na platnu (40/52 cm) u renesansnom izrezbarenom okviru, hvarskog vlastelina iz 16. st. koji do sada nije bio obrađen.¹⁵ Zanimljiva je vrlo velika sličnost likovnog izraza i modelacije portreta s Lucićevim portretom, koja ukazuje na istovjetnog slikara, pa mislim da bi se i tu sliku moglo atribuirati Petru Bartučeviću. Također mislim da bi na slici, portret 65–70-godišnjaka, mogao biti prikazan slikarev otac, renomirani Jeronim Bartučević Atticus. Naravno, ove ovdje sažeto iznesene pretpostavke zaslužuju cjelovitiju povijesnoumjetničku studiju, dok osobno smatram ove pretpostavke najvjerojatnijima. Zasad mislim da je bilo potrebno i dostatno ovoliko napomenuti zbog značajnosti ovih momenata za našu likovnu i književnu baštinu renesanse.¹⁶ Možda će nam neki budući podaci u tom smislu pomoći, a zasad možemo ispod tih portreta zapisati: Petar Bartučević, Portret Hanibala Lucića 1546/7. godine, te Petar Bartučević, Portret Jeronima Bartučevića (?).

Ovaj ekskurs o H. Luciću ne udaljuje nas od teme o Katerinu, nego joj dapače i pridonosi s obzirom na to da se pjesnikov djed zvao Cattarin, kao i unuk pjesnikova strica, što se vidi iz priloženog genealoškog fragmenta obitelji Lucić.¹⁷

¹² Isto.

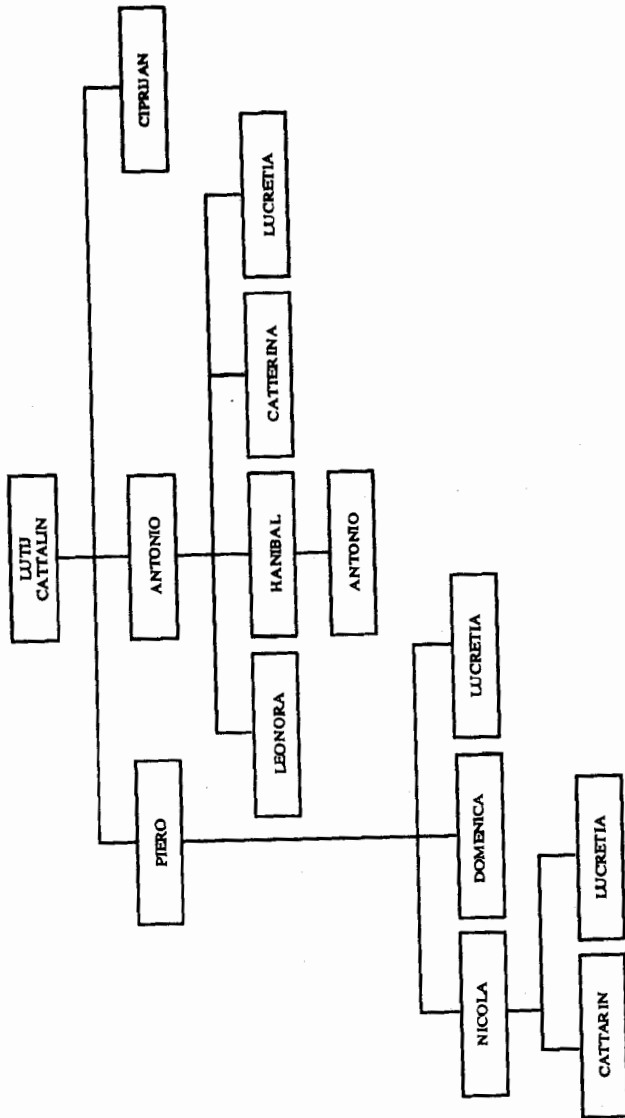
¹³ D. B e r i ć: »O hvarskim književnicima Jeronimu i Hortenziju Bartučeviću«, *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor*, 3–4, 1960, str. 194, 196. Petar je bio oženjen Konstancom Nikolini i s njom imao četvero djece: Kornelija, r. 1555., Lukrecija, r. 1558., Frano, r. 1562. i Jeronim, r. 1565. Kao i otac Jeronim, i Petar je poslije dobio titulu viteza.

¹⁴ Vidi citirane radove G. Novaka i C. Fiskovića.

¹⁵ Zanimljiv je poredbeno i portret Nikole Nalješkovića Vlaha Držića: *N. Nalješković, M. Benetović, J. Palmotić*, PSHK, 9, 1963, str. 6. Ž. D a d i ć: *Hrvati i egzaktne znanosti u osvitu novovjekovlja*, Zagreb 1994.

¹⁶ K. P r i j a t e l j: »Slikarstvo u Hvaru u 16. i 17. stoljeću«, *Mogućnosti*, 6–7, 1974, str. 826. Od slikara koje je objelodanio C. Fisković spominju se u Hvaru Stjepan Mihovilov 1465–67. g. i Mihael sin slikara Nikole Vitaljića 1520. g. Međutim, zanemaren je bio podatak o još jednom slikaru u Hvaru. Za događaja u veljači 1510. g. spominje se »meštar Stjepan Vitaljić slikar, vještak u svome zvanju«, »mastro Stefano Vitaglich pittore, ch'esperto nella professione«, »Messer Steffano Vittaglich Depentor«. G. N o v a k: »Matij Lukanić i Toma Bevilaqua prvi vođe pučkog prevrata na Hvaru, god. 1510–1514«, *Starine*, 57, 1978, str. 11, 31, 40. J. S t i p i š i ć: »Dokumenti o M. Ivaniću«. U knjizi A. G a b e l i ć: *Ustanak hvarskih pučana (1510–1514)*, Split 1988, str. 572, 580, 582.

¹⁷ N. D u b o k o v i ć: »Jedna 'gratia' Antuna Lucića oca pjesnika Hanibala iz 1488«, *Zadarska revija*, 1, 1958, str. 65–68. God. 1481. spominje se ser Antun pok. Katarina (M. Z j a č i ć: »Regeste pergamena XV vijeka Kaptolskog arhiva u Hvaru«, *Bilten*, 7–8, 1965,

Katarin je na Hvaru vrlo često ime počam od 14. st., a osobito od 15.–18. stoljeća u oblicima Catherinus, Catharinus, Catharino, Cattarin, Catharin, Catherin, Catarin, Katarin.¹⁸ Stoga ćemo pogledati ličnosti s tim imenom u razdoblju od 1477. do 1523. godine, dakle u vremenskom rasponu kada su nastale Marulićeve pjesme.¹⁹

Osim već spomenutog Katarina Lucića, djeda pjesnika Hanibala, prema našem poznavanju navodimo sljedeće.

Godine 1483. spominje se ser Katarin de Ozoris u jednom sporu »inter ser Katarinum de Ozoris«.²⁰

U oporuci ser Katarina Vučića »Ser Catharinum Vuchich« od 29.1. 1484. godine spominje se njegovo imanje u Milni pored Hvara, a 1506. g. spominje se njegov sin Ser Jacobus q. Catherini.²¹

Godine 1485. spominje se Giacomo di Cattarin Niccolini Nobile di Lesina.²²

Katarin Griffico spominje se 1486. godine.²³

Godine 1496. spominje se »dominus Iacobus Elleazarus quondam ser Catherini«, kao i u to vrijeme Cattarin Eleazaro.²⁴

Katarin Paladini, sin viteza i pisca Nikole Paladini, spominje se 1506. godine.²⁵

Godine 1510. spominje se Catarin de Primo da je stigao sa svojim brodom i nekim plemkinjama s Hvara.²⁶

Cattarin Lucani, otac kanonika Matije Lukanića, i njegov testament spominje se 1519. g.²⁷

Katarin Antičić, sin majstora Matije, te popis miraza njegove žene Marije, spominje se 1522. g.²⁸

str. 20). U jednom dokumentu iz 1486. spominje Antun svojega oca Katarina. Dokument se nalazi izložen u Zbirci dominikanskog samostana sv. Petra u Starom Gradu koju smo uredili 1989. godine.

¹⁸ Š. Ljubić: *Statuta et leges civitatis et insulae Lesinae*, Zagreb 1882–3, str. 571. T. Brešković: »Nekoliko natpisa u Hvaru«, *Bilten*, 2, 1960, str. 16. M. Zjačić, nav. dj. V. Dulčić–V. Gugić, *inventar KAH*.

¹⁹ D. Novaković, 18.

²⁰ M. Zjačić, 20.

²¹ I. Kasandrić: »Obitelj Ivanić (Ivaneo)«, *Mogućnosti*, 1, 1976, str. 118.

²² G. Novak: »Aleksandar Gazzari (Gazarović), Povijesni događaji Hvara složeni u tri knjige«, *Starine*, 57, 1978, str. 68–69.

²³ *Inventar Hektorović*, I, 49.

²⁴ M. Zjačić, 24. *Inventar KAH*, 91, Sommario de Legati Pii con diverse memorie antiche. To je opsežan svezak s vrijednim podacima od 15.–17. st., iz kojeg sam svojedobno napravio bilješke. Dalje citiram: *Sommario*.

²⁵ *Inventar Hektorović*, III, 190–191.

²⁶ J. Stipišić, 589.

²⁷ *Sommario*.

²⁸ *Inventar Hektorović*, III, 198. Godine 1588. spominju se u Starom Gradu »Heredi di Cattarin Luchoevich«. C. Fisković: »Još o životu Marina Gazarovića«, *Mogućnosti*, 1–2, 1992, str. 61, bilj. 71.

Katarin Golubinić spominje se 1510. i 1511. g. kao svjedok događaja s križićem u katedrali u Hvaru, meštar »Cattarin Colombin nobile di Lesina«, »Catharin fiol di messer Nicolò Colombin nobile di Lesina«. ²⁹ K. Golubinić se spominje i u ispravi od 20.6.1526. g. po kojoj je P. Hektorović kupio od njega dva zemljišta u Plame. Na poleđini isprave je rukopisna bilješka Petra Hektorovića. ³⁰ Godine 1554. spominje se njegov sin Ivan Krstitelj Golubinić pok. Katarina. ³¹ Njegovu bratu Petru Golubiniću posvetio je Hanibal Lucić jednu pjesmu, a s Katarinom je, izgleda, bio blizak po dobi.

Katarin Gazarović, Catherinus Gazzari, Cattarin Gazzari, Cattarin de Gazzaris, hvarski kanonik, spominje se od 1476. godine. Te godine spominje se među desetak Gazzarija koji su patroni crkvice Sv. Vid kod grablja. ³² Godine 1506. zajedno s kanonikom Tomom Griffico spominje se u pismu pape Julija II, upućenog njima. ³³ Tu se radi o sporu oko imanja, predija, koji je bio odobren T. Grifficu na otoku sv. Klement ispred Hvara. Spis o tom sporu koji je trajao godinama, s dokumentima od 1506. do 1515. g. nalazi se, osim u Hvaru, u Muzeju grada Trogira. ³⁴ Naime, od 1510. godine T. Griffico je boravio kao i mnogi drugi hvarski plemići u Trogiru, pa je taj spor bio nastavljen iz Trogira. U Biskupskom i Kaptolskom arhivu u Hvaru ima još dokumenata sa spomenom Katarina Gazarovića. ³⁵ Godine 1520. zabilježen je spis nagodbe između Katarina Gazarovića i Korčulanina Ivana Krstitelja de Tolentis, kao zastupnika Goje, udove p. Nikole Gazarovića, u pogledu jednog vinograda u polju Sv. Stjepana. ³⁶ Svoju je oporuku napisao 2. listopada 1527. godine. ³⁷

Katarin Gazarović je, izgleda, imao braću Nikolu i Marina, čiji je sin Nikola Gazarović (1506.–1585.) također bio kanonik i pjesnik. Brat pjesnika Nikole Gazarovića bio je Antun, otac pjesnika Marina Gazarovića. ³⁸

²⁹ G. Novak, M. Lukanić, 12, 13, 33. J. Stipišić, 573, 581.

³⁰ *Inventar Hektorović*, III, 79.

³¹ R. B u č i ć: »O nekim bratovštinama otoka Hvara« *Prilozi povijesti otoka Hvara*, 5, 1978, str. 29.

³² Kodeks Botteri, I, 3. N. D u b o k o v i ć: *Popis spomenika otoka Hvara*, Split, 1958, str. 67.

³³ *Inventar KAH*, 37.

³⁴ J. S t i p i š i ć: »Nekoliko novih arhivskih vijesti o pučkom ustanku na Hvaru«, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest*, 10, 1978, str. 138–142.

³⁵ Već godinama nije moguć rad u Biskupskom i Kaptolskom arhivu u Hvaru, što zbog radova, što zbog drugih razloga.

³⁶ *Inventar Hektorović*, III, 192–193.

³⁷ *Sommario*. T. Griffico ima testament 1530. g., *Inventar KAH*, 106.

³⁸ D. B e r i ć: »Prilog biografiji pjesnika Marina Gazarovića«, *Prilozi povijesti otoka Hvara*, 1, 1959, str. 73–74, 78. Osim novih podataka o Nikoli Gazaroviću koje je objavio D. Berić, podataka o njemu ima u Kaptolskom arhivu u Hvaru te u arhivu Hektorović. Kao i njegov brat Antun, otac Marina Gazarovića, bio je prijatelj i čovjek od povjerenja Petra Hektorovića, koji mu je davao punomoći za kupnje zemljišta i s njim surađivao, što se spominje 1539., 1547. i 1560. g. *Inventar Hektorović*, III, 80, 81, 84. Inače se u tom arhivu nalazi dosta zanimljivih podataka o Petru Hektoroviću koje će uskoro objaviti u prilogima za njegov životopis.

Kojem bi, dakle, Katarinu od ovih dvanaestak Katarina mogla biti posvećena Marulova pjesma?

Ad Caterinum poetam Pharenssem

Dulce tuum nobis carmen, Caterine, nimisque
 Dulcia polito uerba soluta sono.
 Est tibi Musarum certus fauor atque canenti
 Non negat argutam Cinthius ipse lyram.
 Talia sepe tuo manant de pectore uerba 5
 Qualia ab Hybleis roscida mella fauis.
 Et tua nos tantum delectant carmina quantum
 Fessos estiuui temporis aura uiros.
 Gaudeat ista quidem tua nobilis insula Pharos 10
 Se demum uatem progenuisse nouum.
 Quique sue patrię celebret per secula nomen
 Quique simul laudes edat in orbe suas.
 Perge alios aliosque refer modulamine cantus
 Et tibi dii faeant Pyridumque cohors!

Katerinu, hvarskom pjesniku

Drag si nam, Katerine, i pjesmom, ali također
 Drag si i prozom, jer njen tako je izbrušen zvuk!
 Imaš naklonost Muza, bez dvojbe; kad primiš se pjesme
 Zvonku ti liru sâm rado posuđuje Feb. 5
 Naviru riječi iz tvojega srca kao iz vrela,
 Kao što hiblejski med kaplje iz košnice van.
 Tvoje nas pjesme toliko vesele koliko kad lahor
 Razblaži ljetni žar, umor odagna i znoj.
 Rodni ti otok, plemeniti Hvar, nek se raduje, slavi,
 Jer mu se pjesnik nov napokon rodio sad, 10
 Koji će rodnoj grudi kroz stoljeća pronijeti ime
 I istodobno svoj svijetom proširiti glas.
 Stoga ne sustaj, već nove bez prestanka sastavljaj pjesme:
 Bozi nek s tobom su svi, cijeli pijeridski zbor!

Od ovih Katarina književnosti su bliska četvorica: Katarin Lucić, kao djed pjesnika Hanibala, Katarin Paladini, kao rod pisca Dujma Paladini i sin pisca Nikole, zatim Katarin Golubinić, kao rod Petra Golubinića, kojemu H. Lucić posvećuje pjesmu i koji je po godinama blizak Hanibalu, te uglednik Katarin Gazarović, čiji je nećak kanonik i pjesnik Nikola Gazarović, te rod Marin Gazarović koji očituju književnu tradiciju u obitelji Gazarović.

Možda nam je ovdje mogao pomoći V. Pribojević u svojem govoru 1525. i objavljenoj knjizi 1532. godine, ali ne treba se čuditi što on ne spominje pjesnika Katarina.³⁹ On, naime, ne spominje ni znane nam splitske i dubrovačke književnike svojega doba, a spominje uglavnom žive suvremenike, pa bi to možda išlo u prilog Katarinu Gazaroviću koji se posljednji put spominje 1527.

U kontekstu nastanka Marulićevih pjesama Katarinu i Hanibalu, očito je određeno vremensko razdoblje, a to bi bio boravak hvarskih plemića u Trogiru i Splitu 1510.–1514. godine za vrijeme nemirnih događaja na Hvaru.⁴⁰ Za to razdoblje zasvjedočen je i dokumentiran boravak hvarskih plemića izvan Hvara, a poimence Tome Griffica, Katarina Gazarovića, Hanibala Lucića, te Marina i Petra Hektorovića. Pjesnikov otac Marin Hektorović piše i svoju oporuku u Splitu 1513. godine, a za Petra se pretpostavlja s razlogom da se u Splitu i školovao.⁴¹

Da je Marulova pjesma Hanibalu nastala u razdoblju 1510.–1514. proizlazi iz same pjesme. Te godine, 1510., Hanibal je imao 25 godina, što dakle odgovara njegovom fizičkom opisu u pjesmi. U stihovima:

Još kao dječak je tebi stao skladati pjesme

Hanibal. Njegov je duh darima obdaren svim

³⁹ Onih nekoliko podataka o V. Pribojeviću od 1510.–1532. g. okupio je Stjepan K r a s i ć: *Generalno učilište dominikanskog reda u Zadru ili »Universitas Jadertina« 1396–1807*, Zadar 1996, str. 606–608. Od obiteljskih stvari zasad samo znamo da je imao brata Jeronima, također dominikanca. Međutim je u *Periodičnom izvještaju*, 76, 1976, str. 7, objavljen fragment genealogije iz 1674. obitelji Pribojević, gdje je otac don Vicenza Mihovil, a braća Zuane i Gabrijel, ali tu se radi o kanoniku Vicenzu Priboevichu kojeg u *Sommario* nalazim spomenutog 15. ožujka 1483. Gabrijel Pribojević spominje se 1521. g, kada piše svoju oporuku u kući na Gojavi u Hvaru, *Inventar Hektorović*, III, 196. Očito se tu radi o dvije grane obitelji Pribojević. U *Sommario* se spominje i Nicolo Priboevich 28. 3. 1482.

⁴⁰ J. S t i p i š i ć, »Dokumenti o M. Ivaniću«, str. 577–579. I s t i, »Nekoliko novih arhivskih vijesti«, 139.

⁴¹ P. K u n i č i ć: *Petar Hektorović, njegov rod i Tvrdalj*, Dubrovnik 1924, str. 15–18. *Inventar Hektorović*, III, 47. J. V o n č i n a: »Hektorovićeve splitske reminiscencije«, *Mogućnosti*, 11, 1979. I s t i: *Petar Hektorović. Djela Petra Hektorovića*, SPH 39, 1986, str. 8–9. Poznata *disputatio* na Solinskoj rici iz *Ribanja* bila je nedavno predmetom razmatranja: J. T a l a n g a: »Petar Hektorović i Aristotelova 'Meteorologica'«, *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine*, 27–28, 1988., koji smatra da je najvjerojatniji izvor za sastavljanje učene disputacije moglo biti Aristotelovo djelo *Meteorologica*. Međutim, mislim da je to možda *Tractatus de duobus fratribus et aliis quibusdam sociis, editus per Petrum de Ubaldis de Perusio*, Romae 1474., koju je knjigu Hektorović imao u svojoj knjižnici. N. P e t r i ć: »Iz knjižnice Petra Hektorovića«, u tisku.

pokazuje se Marulićevo dobro osobno poznavanje života i pjesništva Hanibalova što očituje njihovo uzajamno poznanstvo i druženje. Također je dobro znano i srdačno prijateljstvo Hanibala sa splitskim književnim krugom, koje je najvjerojatnije nastalo u razdoblju 1510.–1514. godine.

Vjerujem da je i Marulova pjesma Katarinu nastala u tom razdoblju i da je rezultirala iz njegova poznanstva. Možda je Lucićev prijatelj Katarin Golubinić bio s njime tada u splitskom književnom društvu, pa ga je Marul upoznao? Ili je to tada već zrelog života Katarin Gazarović, kojeg je također Marul mogao poznavati, što mi se čini vjerojatnijim.

Sve u svemu, iz našeg izlaganja, prema dostupnim podacima, proizlazi da su Marulićeve pjesme hvarskim pjesnicima Katarinu i Hanibalu nastale u razdoblju 1510.–1514. godine, a da je hvarski pjesnik Katarin najvjerojatnije kanonik Katarin Gazarović (?–1527) iz ugledne hvarske obitelji koja nasljeđuje izrazitu književnu tradiciju.⁴²

Dakle, zasad prema Marulićevoj pjesmi o hvarskom književniku Katerinu znademo da je on izrazita književna ličnost, poznata po proznom i pjesničkom stvaralaštvu, a o njenoj identifikaciji znademo ono što smo iznijeli u ovom članku, do nekog moguće ugodnijeg novog podatka.⁴³

---

⁴² Povjesničar Aleksandar Gazarović (1637–1706), unuk Marina Gazarovića, rođen je iz braka Marinova sina Ivana i Lukrecije, kćeri Ivana Marulića, vjenčanih u Splitu 16. studenoga 1631. g. (D. B e r i ć: »Prilog biografiji pjesnika Marina Gazarovića«, 74). Nama je posebno zanimljivo da među autorima citiranima u svome djelu »Povijesni događaji Hvara«, 1660. g. spominje Marka Marulića, »Marco Maruli espositore di Epitafi«, te citirajući ga navodi »per attestazione di Marco Marulli« (G. Novak: »Aleksandar Gazzari«, 54, 58). Očigledno da je i ovo koristan podatak za mogući budući rad na temu Marul i Hvarani.

⁴³ Pod godinom 1511. nalazim i ime Katerin Pierotić. Naime, pri osnutku bratovštine od biskupa F. Pritića nalazi se na popisu bratima na trećem mjestu i spomenuti Katerin. V. M a r d e š i ć: »Osnutak Bratovštine svete Marije u Visu«, *Hrvatska zora*, 13, 1996, str. 7.

Nikša Petrić

*DE CATERINO POETA PHARENSI. MARULIĆ'S POEMS
TO HANIBAL AND CATERINUS*

Intrigued with the recent discovery of Marulić's hitherto unknown poems (D. Novaković, *Colloquia Maruliana*, VI, 1997), the author of the present article considers two further poems by Marulić, one addressed to Hanibal Lucić and other to the obscure poet from Hvar, *Caterinus*. Also, the article offers some fresh data concerning the 16th century Hvar literary scene.

According to the author, the clear design of Lucić's palace in Hvar and his residences in Hvar, Vis and Stari Grad (the last one has been published only recently) shows him as a builder and man with developed architectural consciousness, rounding off his intellectual profile. His well-known portrait with the inscription on the obverse reading: *Anibal Lucij, anno aetatis suo LXII* (which means that the painting dates from 1546/7, when Lucić was 62), he attributes to the painter Petar Bartučević, along with the portrait of a Hvar nobleman, kept at the Episcopal Museum of Hvar and not published to date. The author supposes that the portrait represents the painter's father, poet Jeronim Bartučević.

Marulić's eulogy to the young Hanibal, in which he proceeds from describing his physical traits to the praise of his talents and juvenile poetic output, shows that the two were on friendly terms. They probably met between 1510 and 1514, when 25-year-old Hanibal, like other Hvar noblemen, sojourned in Trogir and Split. After all, his relations with the Split literary circle are already well known.

In the second part of the article the author sets out to find out the true identity of the poet *Caterinus*. The name Katerin / Katarin was not rare in the 14th century Hvar and between the 15th and 18th centuries became quite common. For the period 1477–1523, when Marulić's poems appeared, the author lists around twenty local personalities bearing this name.

Four of them had explicit literary connections: Katarin Lucić, grandfather of the poet Hanibal; Katarin Paladini, son of the writer Nikola; Katarin Golubinić, a relative of Petar Golubinić to whom H. Lucić dedicated a poem; the dean Katarin Gazarović. The author concentrates on Gazarović, born into a noble family which gave at least two further men of letters: Katarin's nephew, dean and poet Nikola Gazarović and the poet Marin.

Based on the data presented in the article, the author concludes that Marulić's poems dedicated to the poets Katarin and Hanibal must have appeared between 1510 and 1514. Also he believes that the poet *Caterinus* from Hvar was dean Katarin Gazarović (?–1527).